

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W MIEŚCIE MILANÓWEK NA 2016 ROK

I. Wstęp

Spośród różnych problemów społecznych te związane z alkoholizmem, narkomanią, środkami psychoaktywnymi i przemocą są jednym z trudniejszych do rozwiązania. Wynika to z kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby uzależnione, ale i całe społeczeństwo. Nadużywanie alkoholu i zażywanie narkotyków powoduje wiele szkód społecznych takich jak: zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem narkotyków należą do zadań własnych gminy. Zadanie to realizowane jest poprzez coroczny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii powinna przyczyniać się do ograniczania dostępności i spożycia napojów alkoholowych, zażywania substancji psychoaktywnych, działania na rzecz trzeźwości, przeciwdziałanie powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków.

Alkoholizm, czy narkomania to choroby, które rozwijają się niepostrzeżenie latami. Nadużywanie substancji psychoaktywnych ma szczególne znaczenie z powodu istotnego wpływu na zdrowie fizyczne i psychiczne, a konsekwencje ich nadużywania dotyczą nie tylko zażywających szkodliwie, czy uzależnionych, ale także całej populacji.

II. Podstawa prawna Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Samorządy lokalne otrzymały stosowne kompetencje oraz środki finansowe, niezbędne do realizacji działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Gmina ma za zadanie podejmować działania minimalizujące i zapobiegające alkoholizmowi i narkomanii w stosunku do społeczności lokalnej.

Podstawą prawną uchwalenia przez Radę Miasta Milanówka niniejszego Programu są:

- art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r, poz. 1286 ze zm.),
- art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224).

Program kontynuuje działania z lat ubiegłych, zgodne z założeniami Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011–2015 (aktualny program nie został jeszcze przyjęty), Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011–2016 oraz wytycznymi zawartymi w rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. Diagnoza problemów uzależnień od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Milanówek

W Gminie Milanówek w maju 2012 r. została przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych wśród uczniów gimnazjalnych szkół gminnych oraz w październiku 2012 r. diagnoza dotycząca przemocy w rodzinie wśród dorosłych mieszkańców Milanówka. Poniższe dane pochodzą z badań ankietowych przeprowadzonych wśród 290 uczniów gminnych szkół gimnazjalnych i diagnozy dotyczącej przemocy w rodzinie na próbie reprezentatywnej 201 osób. Badania prowadzili specjaliści ze Studium Diagnozy i Profilaktyki z Krakowa.

Przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w gimnazjalnych szkołach gminnych wskazuje, że należy położyć nacisk na działania profilaktyczne z obszaru uzależnień, uświadomienia zagrożeń płynących z uzależnień, asertywności, poprawy komunikacji, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy.

Uczniowie gminnych szkół gimnazjalnych, jako najczęstszą przyczynę spożywania alkoholu podawali chęć zaimponowania innym oraz okazje towarzyskie, takie jak urodziny, wizyty w pubie bądź dyskotecce. Badane dziewczęta częściej niż badani chłopcy wskazywały na presję rówieśniczą, obawę przed odrzuceniem, chęć zaimponowania, czy też chęć zapicia problemów. Badani uczniowie szkół gimnazjalnych wymieniali ponadto inne przyczyny sięgania po napoje alkoholowe, takie jak dobry smak alkoholu, czy też picie dla towarzystwa, by poczuć się dorosłym.

Średni wiek pierwszego kontaktu z alkoholem wyniósł dla uczniów szkół gimnazjalnych 12,39 lat. W Milanówku alkohol piło przynajmniej raz w życiu 60,1% badanych chłopców oraz 62,9% badanych dziewcząt. Dla porównania badania ESPAD z 2011 r. pokazują, że kiedykolwiek w życiu piło alkohol 89% gimnazjalistów oraz 85,6% gimnazjalistek.

IV. Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Realizując dyspozycję art. 4¹ ust 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ust. 4-5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, realizację Programu powierza się Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Milanówku zwanemu dalej „Ośrodkiem”.

Przy realizacji Programu Ośrodek powinien współpracować z następującymi podmiotami:

- Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Krajowym Biurem ds. Zapobiegania Narkomanii.
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Sądem Rejonowym w Grodzisku Mazowieckim,
- Policją w Milanówku,
- Strażą Miejską w Milanówku,
- Szkołami znajdującymi się na terenie Gminy Milanówek,
- Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Grodzisku Mazowieckim,
- Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Pruszkowie,
- Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia w Pruszkowie,
- Organizacjami pozarządowymi,
- grupą AA „MILA”,
- Klubem Rodzin Abstynenckich „Quo Vadis”.

V. Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Milanówek w 2015 roku

CEL 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Zadania:

- 1) prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin,
- 2) prowadzenie działań terapeutycznych i dalszego zdrowienia dla osób uzależnionych od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin,
- 3) wspieranie działań Ruchów Samopomocowych oraz wspólnot Anonimowych Alkoholików poprzez dofinansowanie wyjazdów terapeutycznych a także przeprowadzanych na miejscu warsztatów,
- 4) organizowanie i finansowanie zatrudniania specjalistów w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin (indywidualne konsultacje z terapeutą ds. uzależnień od alkoholu, grupa wsparcia dalszego zdrowienia dla osób uzależnionych, porady prawne),
- 5) organizowanie i finansowanie zatrudniania specjalistów w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin (indywidualne konsultacje z terapeutą ds. uzależnień od alkoholu, grupa wsparcia dalszego zdrowienia dla osób uzależnionych, porady psychologiczne i prawne),
- 6) prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do osób uzależnionych o możliwościach uzyskania wsparcia na terenie gminy, powiatu i w najbliższej położonych specjalistycznych placówkach poprzez zamieszczanie informacji na stronach Urzędu Miasta Milanówka, Biuletynie Miasta Milanówka, lokalnych mediach,
- 7) prowadzenie grupowych/indywidualnych działań motywacyjnych do podjęcia leczenia odwykowego i utrzymania abstynencji dla osób uzależnionych.

CEL 2. Zapewnienie osobom i rodzinom, w których występują problemy uzależnień od alkoholu i narkotyków pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania:

- 1) organizowanie i finansowanie przedsięwzięć i działań związanych ze świadczeniem specjalistycznej pomocy dla rodzin, w których występują problemy uzależnień od alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych, współuzależnienia, DDA oraz przemocy w rodzinie (indywidualne konsultacje z terapeutą ds. uzależnień od alkoholu, grupa wsparcia dla osób współuzależnionych, porady prawne, indywidualne konsultacje ze specjalistą ds. pomocy osobom dorosłym doświadczającym przemoc, grupa wsparcia dla osób doświadczających przemoc, indywidualne konsultacje ze specjalistą ds. pomocy dzieciom i młodzieży doświadczającym przemocy oraz sprawiającym problemy wychowawcze, działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie),
- 2) finansowanie i dofinansowanie spotkań integracyjnych dla społeczności lokalnej z rodzin zagrożonych uzależnieniami, uzależnionych,
- 3) prenumerata i zakup czasopism, literatury o tematyce dotyczącej uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- 4) zapewnienie pierwszego kontaktu osobom i rodzinom, w których występują problemy uzależnień od alkoholu i narkotyków,
- 5) prowadzenie indywidualnych działań informacyjnych skierowanych do osób współuzależnionych, DDA, doświadczających przemocy o możliwościach uzyskania wsparcia na terenie gminy, powiatu i najbliższej położonych specjalistycznych placówkach poprzez zamieszczanie informacji na stronach Urzędu Miasta Milanówka, Biuletynie Miasta Milanówka, lokalnych mediach,
- 6) prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 7) działalność na terenie miasta Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy,
- 8) prowadzenie grupowych/indywidualnych działań motywacyjnych do podjęcia leczenia odwykowego i utrzymania abstynencji dla osób uzależnionych.

CEL 3. Zapewnienie profilaktyki, informacji i edukacji, w szczególności ukierunkowanej na dzieci i młodzież.

Zadania:

- 1) prowadzenie skierowanych do dzieci i młodzieży działań profilaktyki uniwersalnej w strategiach edukacyjnej i działań alternatywnych, w tym prowadzenie warsztatów umiejętności psychospołecznych dla dzieci i młodzieży, tworzenie możliwości spędzania wolnego czasu w sposób konstruktywny i pomagający rozwijać pozytywne postawy, system wartości),
- 2) prowadzenie działań profilaktycznych oraz wspierających w środowiskowych klubach wsparcia działających na terenie Miasta,
- 3) organizowanie i pokrywanie kosztów działań promujących wśród dzieci i młodzieży mody na życie wolne od uzależnień, przemocy i agresji,
- 4) organizowanie i dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego z programami profilaktycznymi, wycieczek edukacyjnych,
- 5) organizowanie i finansowanie szkoleń uprawniających nauczycieli do realizacji w szkołach rekomendowanych programów profilaktycznych z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych, innych uzależnień, przemocy, agresji, poprawnej komunikacji,
- 6) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców poprzez organizowanie i finansowanie warsztatów umiejętności wychowawczych, wywiadówek profilaktycznych o tematyce profilaktyki uzależnień i działań które mają na celu wzmocnienie roli rodziców,
- 7) wydawanie broszur informacyjnych i zakup literatury z zakresu uzależnień i przeciwdziałania przemocy na potrzeby w/w Punktów Konsultacyjno-Informacyjnych,
- 8) zakup i dystrybucja pism, ulotek i plakatów związanych z tematyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów uzależnień, przemocy,
- 9) opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy w przypadku problemu alkoholowego, narkomanii i przemocy domowej na terenie gminy i w najbliższej okolicy.

CEL 4. Wsparcie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Zadania:

- 1) udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym poprzez wsparcie edukacyjne i materialne podmiotów pracujących na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zapobiegania przemocy domowej,

- 2) włączanie organizacji pozarządowych w wykonywanie zadań wynikających z realizacji Programu,
- 3) finansowanie lub dofinansowanie działań zleconych organizacjom pozarządowym na realizację szkoleń tematycznych dla grup zawodowych pracujących w obszarze profilaktyki uzależnień i uzależnień,
- 4) dofinansowanie działań integracyjnych dla środowisk abstynenckich, osób uzależnionych i ich rodzin, organizowanie działań rehabilitacyjnych do dalszego zdrowienia, motywujących do podjęcia terapii i wspomagających leczenie choroby alkoholowej i współuzależnienia, propagowanie postaw trzeźwościowych,
- 5) współpraca z Komisariatem Policji w Milanówku i Strażą Miejską w Milanówku mająca na celu zapobieganie naruszaniu porządku publicznego powodowanego przez osoby pod wpływem substancji psychoaktywnych,
- 6) zlecenie w trybie konkursu lub pozakonkursowym organizacjom pozarządowym organizacji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z terenu Milanówka w szczególności pochodzących z rodzin w których ma miejsce przemoc i uzależnienie od substancji psychoaktywnych,
- 7) szkolenie farmaceutów milanowskich aptek w zakresie realizacji znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 8) włączanie instytucji i organizacji w realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii.

CEL 5. Interweniowanie w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz zapewnienie działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadania:

- 1) występowanie w postępowaniach sądowych w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 2) prowadzenie działań kontrolno – interwencyjnych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straż Miejską w Milanówku, Komisariat Policji w Milanówku w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 3) kształtowanie właściwych postaw reagowania w sytuacji sprzedaży alkoholu nietrzeźwym, nieletnim i pod zastaw poprzez m. in. organizację szkoleń dla przedsiębiorców prowadzących obrotu napojami alkoholowymi,
- 4) rozpatrywanie przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpływających wniosków dotyczących osób uzależnionych od alkoholu,
- 5) zapraszanie przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych osób uzależnionych od alkoholu w celu motywowania ich do podjęcia leczenia w placówkach leczenia odwykowego,
- 6) informowanie rodzin, w których ma miejsce uzależnienie i przemoc o możliwości uzyskania wsparcia dla osób współuzależnionych, DDA, doświadczających przemocy, objęcia sprawcy programem edukacyjno-korekcyjnym,
- 7) kierowanie przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych osób, co do których istnieje podejrzenie o nadużywanie alkoholu na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczenia odwykowego,
- 8) przygotowanie przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków do sądu o nałożenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego.

CEL 6. Zwiększenie kwalifikacji grup zawodowych pracujących z rodziną na rzecz rodziny, w obszarze profilaktyki uzależnień i przemocy.

Zadania:

- 1) podnoszenie kompetencji osób wchodzących w skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (w przypadku szkoleń wyjazdowych i udziału w konferencjach, seminariach itp. zwrot kosztów dojazdu), pracowników z instytucji znajdujących się na terenie Milanówka i zobowiązanych do pomocy osobom uzależnionym i doświadczającym przemocy, osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez organizowanie szkoleń i informowanie o szkoleniach bezpłatnych organizowanych przez PARPA i MCPS,
- 2) dofinansowanie i finansowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej placówek oświatowych z tematyki uzależnień, przemocy, pracy z dziećmi z rodzin uzależnionych, zespołu FAS, realizacji w klasach rekomendowanych programów profilaktycznych,
- 3) podnoszenie kompetencji pracowników zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin, Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (także w zakresie zwrotu kosztów dojazdu).

VI. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podmiotem, mającym istotne znaczenie dla realizacji Programu jest Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zgodnie z art. 4¹ ust. 3 Komisja jest powoływana przez Burmistrza Miasta. Do zadań Komisji należy w szczególności inicjowanie następujących działań:

- 1) zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspierania zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Komisja podejmuje również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma swoją siedzibę w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin w Milanówku, przy ul. Kościuszki 57.

Komisja pełni dyżury w pełnym składzie, po 4 godziny zegarowe w każdym miesiącu. Każda osoba powołana w skład Komisji jest zobowiązana uczestniczyć we wszystkich dyżurach.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie określone przez Radę Gminy. Rada Miasta Milanówka ustaliła wynagrodzenie za pracę w Komisji w wysokości miesięcznej brutto dla jednej osoby: Przewodniczący – 580 zł, Członkowie – po 400 zł. Wynagrodzenie wypłacane będzie za każdy miesiąc z dołu na podstawie wniosku składanego Burmistrzowi przez Przewodniczącego.

VII. Przewidziane rezultaty realizacji Programu

Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:

- 1) objęcie jak największej dzieci i młodzieży szkolnej działaniami o charakterze profilaktycznym,
- 2) wzmocnienie umiejętności i kompetencji rodziców w procesie wychowawczym,
- 3) podwyższenie kompetencji pracowników służb zobowiązanych do pomocy osobom doświadczającym przemocy, mających problemy związane z uzależnieniem,
- 4) dostarczenie informacji mieszkańcom Milanówka na temat oferty pomocy z zakresu uzależnień i przemocy w rodzinie na terenie Gminy Milanówek i w najbliższej okolicy,
- 5) zapewnienie wsparcia specjalistycznego dla mieszkańców Milanówka w Punktach Konsultacyjno-Informacyjnych,
- 6) zorganizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Milanówek,
- 7) wzmocnienie postaw abstynenckich sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w rodzinie i w społeczeństwie.

VIII. Finansowanie

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Milanówek stanowią dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2016, zgodnie z art. 182 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz dodatkowo środki pozyskane z innych źródeł m. in. z dotacji celowych z budżetu państwa.

IX. Postanowienia końcowe

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii nie rozwiąże wszystkich problemów dotyczących uzależnień. Jednakże założeniem Programu jest w jak największym stopniu ograniczenie zjawiska uzależnień i skutków wynikających z uzależnień.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii przygotowuje Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku i przedstawi Burmistrzowi w I kwartale 2017 roku.